

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου) την 10^η Σεπτεμβρίου 1998, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.30 π.μ., με την εξής σύνθεση :

Πρόεδρος: Σταύρος Αργυρόπουλος.

Μέλη: Βλάσιος Ασημακόπουλος,

Μιχαήλ Φράγκος, κωλυόμενου του τακτικού Νικολάου Παραθύρα,

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος,

Λεωνίδα Νικολούζος,

Παναγιώτης Μαντζουράνης, κωλυόμενου του τακτικού Χαρίλαου Χάρακα,

Μελίνα Μουζουράκη,

Ηλίας Σουφλερός, κωλυόμενου του τακτικού Δημητρίου Τζουγανάτου,

Ιωάννης Κατσουλάκος.

Γραμματέας: Αλεξάνδρα - Μαρία Ταραμπίκου

Θέμα της συνεδρίασεως ήταν η **προηγούμενη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης των επιχειρήσεων «Ανώνυμος Τεχνική και Εμπορική Εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ» και «Τεχνική Εταιρεία Βόλου Ανώνυμη Εταιρεία», σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/77, όπως ισχύει.**

Στη συνεδρίαση παρέστη η «Ανώνυμος Τεχνική και Εμπορική Εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ» δια του πληρεξουσίου της δικηγόρου Πανταζή Καραμανώλη και μετά του Αντιπροέδρου του Διοικητικού της Συμβουλίου Δημητρίου Καλλιτσάντη και του Δ/ντη Οικονομικών Υπηρεσιών, Αλεξάνδρου Σπηλιόπουλου.

Στην αρχή της συζητήσεως, η Γενική Εισηγήτρια της Γραμματείας Σοφία Καμπερίδου, επικουρούμενη από την υπάλληλο Στυλιανή Βαλαντάση, ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Υπηρεσίας και πρότεινε την μη απαγόρευση της εξεταζόμενης συγκέντρωσης δεδομένου ότι δεν αναμένεται να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις επιμέρους σχετικές αγορές που αυτή αφορά. Στη συνέχεια το λόγο έλαβε ο ανωτέρω πληρεξούσιος δικηγόρος, ο οποίος συντάχθηκε με την εισήγηση της Γραμματείας, ανέπτυξε τις απόψεις της παριστάμενης εταιρείας, έδωσε πληροφορίες, εξηγήσεις και διευκρινίσεις σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησε από την Επιτροπή την έγκριση της υπό κρίση συγκέντρωσης.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη την 24 Σεπτεμβρίου 1998, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30 π.μ., στην αίθουσα 611 του Υπουργείου Ανάπτυξης (Γ.Γ. Εμπορίου), κατά την οποία, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλου, την Εισήγηση της Γραμματείας, τις απόψεις που διετύπωσε, εγγράφως και προφορικά, η κλητευθείσα εταιρία κατά την συζήτηση της υποθέσεως,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

1. Με το από 3.8.1998 έγγραφο της εταιρείας με την επωνυμία «Ανώνυμος Τεχνική και Εμπορική Εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ» και τον διακριτικό τίτλο ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε. (εφεξής ΕΛ-ΤΕΧ) γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 4β του ν. 703/77, όπως ισχύει, η από 22.7.1998 Σύμβαση Πώλησης Μετοχών, που καταρτίστηκε και υπογράφηκε μεταξύ της ανωτέρω εταιρείας και των κ.κ. Νικολάου Τρίχα, Αλκηστης Τρίχα – Αθανασούλη, Λυδίας Βελισσαρίου – Τρίχα, Ναυσικάς Αθανασούλη και Παναγιώτη Αθανασούλη (εφεξής καλουμένων οι Πωλητές), κυρίων και κατόχων 5.797.316 επί συνόλου 11.592.000 κοινών μετά ψήφου ονομαστικών μετοχών (ήτοι το 50,01%) του μετοχικού κεφαλαίου εταιρείας με την επωνυμία “Τεχνική Εταιρεία Βόλου Ανώνυμη Εταιρεία” και διακριτικό τίτλο ΤΕΒ Α.Ε. (εφεξής ΤΕΒ).

Δυνάμει της Σύμβασης αυτής συμφωνήθηκε ότι άπαντες οι ως άνω Πωλητές, θα πωλήσουν, μεταβιβάσουν και παραδώσουν στην ΕΛ-ΤΕΧ τις ως άνω μετοχές κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης των απαιτητών χρηματιστηριακών συναλλαγών η οποία σε καμμία περίπτωση δε θα πρέπει είναι μεταγενέστερη της 31ης Μαρτίου 1999. Επίσης συμφωνήθηκε ότι μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης των χρηματιστηριακών συναλλαγών οι μετοχές θα παρακατατεθούν από τους Πωλητές σε Θεματοφύλακα και ότι η ολοκλήρωση της σκοπούμενης συγκέντρωσης τελεί υπό την αίρεση εκδόσεως εγκριτικής απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

2. (α) Η εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε. συστήθηκε το 1955, εδρεύει στο Δήμο Αθηναίων, δραστηριοποιείται στον κατασκευαστικό κλάδο (ανάληψη και εκτέλεση πάσης φύσεως τεχνικά έργα Δημόσια και Ιδιωτικά) και οι βασικοί της μέτοχοι είναι φυσικά πρόσωπα. Αρχικά η εταιρεία ήταν προσανατολισμένη στα οικοδομικά έργα του ιδιωτικού τομέα, ενώ μετά το 1980, επέκτεινε τις δραστηριότητές της και σε έργα του δημόσιου τομέα κατέχουσα ήδη πτυχίο εργοληπτικής ικανότητας Η' Τάξης.

Η ΕΛ-ΤΕΧ, σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία, συμμετέχει με ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 50% στις ακόλουθες θυγατρικές εταιρείες: α) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ – ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ Ο.Ε. που είναι εταιρεία παροχής υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου και διευθύνει τα έργα που αναλαμβάνονται με το σύστημα Διαχείρισης Έργων (Project Managment), β) ΤΕΧΝΟ Α.Τ.Ε. που ιδρύθηκε το 1996 από την ΕΛ-ΤΕΧ προκειμένου να διεισδύσει στον χώρο των τεχνικών έργων μικρότερου μεγέθους και διαφορετικού αλλά παραμένει έκτοτε αδρανής, γ) ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε. ΤΕΧΝΙΚΩΝ, ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ, ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ & ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ σκοπός της οποίας είναι η εκτέλεση πάσης φύσεως τεχνικών έργων και η οποία είναι κάτοχος πτυχίου Ζ' Τάξης. Η ΕΛ-ΤΕΧ εξαγόρασε το 80% του μετοχικού της κεφαλαίου το Νοέμβριο του 1996. Η εταιρεία από τη συμμετοχή της σε κοινοπραξίες πραγματοποίησε κύκλο εργασιών 1.141.564.919 δρχ. κατά το έτος 1997, δ) ΤΕΧΝΟΣΑΝ Α.Ε. η οποία ιδρύθηκε το 1997 με σκοπό την δραστηριοποίησή της στον ιδιωτικό κατασκευαστικό χώρο, ε) ΤΕΧΝΟΒΑΥ ΕΤΔ CmbH η οποία ιδρύθηκε το 1997 με έδρα το Bad Homburg V.d.H. με εταιρικό σκοπό την ανάληψη και κατασκευή τεχνικών έργων στην Γερμανία, στ) HELINVEST CONSTRUCTION LTD με έδρα την Κύπρο και σκοπό τη συμμετοχή σε άλλες εταιρείες για την εκτέλεση και εκμετάλλευση τεχνικών έργων στο εξωτερικό και η οποία κατά το 1997 δεν είχε δραστηριότητα, ζ) ΠΕΙΡΑ Ανώνυμος Εταιρεία Τεχνικών και

Οικονομικών Μελετών η οποία κατέχει το 83,5% περίπου της εταιρείας ΚΡΙΤΩΝ ΔΗΛΑΒΕΡΗΣ Α.Ε. ιδιοκτήτη μεγάλης ακίνητης περιουσίας, η) Διεθνής Αλκή Εμπορική, Βιομηχανική, Κατασκευαστική, Οργανωτική και Κτηματική Α.Ε. η οποία ιδρύθηκε το 1996 με στόχο τη διεξόδου σε αγορές του γειτονικού Βαλκανικού χώρου και παραμένει ακόμα αδρανής.

Επίσης, η ΕΛ-ΤΕΧ συμμετέχει με ποσοστό μικρότερο του 50% και στις ακόλουθες εταιρείες: θ) ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΙΣ Α.Ε., ι) ΤΕΧΝΟΛΙΤ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε., ια) ΤΕΧΝΟΒΑΞ Α.Ε. η οποία ιδρύθηκε με σκοπό την μελέτη, κατασκευή και εκμετάλλευση συγκεκριμένου έργου δημοσίου συμφέροντος στην Μολδαβία, ιβ) ΙΝΤΕΡΤΑΣΚ Α.Ε., ιγ) Πολύκλωνος – Πολιτισμός, πολιτιστική, εκπαιδευτική, εκδοτική, εμπορική και τεχνική Α.Ε., ιδ) ΜΕΣΟΓΑΙΑ HOLDING Α.Ε. με 15% (στην οποία συμμετέχει και η θυγατρική της ΚΑΣΤΩΡ με ποσοστό 5% και η εξαγοραζόμενη ΤΕΒ με ποσοστό 20%) και η οποία το 1997 εξαγόρασε το 67% των μετοχών της ΚΑΜΠΑ Α.Ο.Β.Ε.Κ.Τ.Ε. ιε) Γ.Ε.Φ.Υ.Ρ.Α. Α.Ε.: (Γαλλο-Ελληνικό Φορέα Υπερθαλάσσιας ζεύξης Ρίου-Αντιρρίου Α.Ε.) με ποσοστό 7,74% (στην οποία συμμετέχει και η εξαγοραζόμενη με το ίδιο ποσοστό). Η εν λόγω εταιρεία είναι ανάδοχος στην της μελέτης, κατασκευής, χρηματοδότησης, λειτουργίας, εκμετάλλευσης και συντήρησης του έργου της Ζεύξης Ρίου – Αντιρρίου, ιστ) ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟΣ Α.Ε. με ποσοστό 6,84% (στην οποία συμμετέχει και η εξαγοραζόμενη με το ίδιο ποσοστό). Η εν λόγω εταιρεία είναι η Ανάδοχος της μελέτης, κατασκευής, χρηματοδότησης, λειτουργίας, εκμετάλλευσης της Ελεύθερης Λεωφόρου Ελευσίνιας–Σταυρού–Αεροδρομίου Σπάτων και Δυτικής Περιφερειακής Λεωφόρου Υμηττού.

Ο κύκλος εργασιών της ΕΛ-ΤΕΧ στην εθνική αγορά κατά το έτος 1997 ανήλθε σε 32.477 εκατ. δρχ. ήτοι 105 εκατ. ECU από τα οποία, τα 15.627 εκατ. δρχ. (ποσοστό 48%) προέρχονται από την εκτέλεση Ιδιωτικών Εργων και τα 16.850 εκατ. δρχ. (ποσοστό 52%) από την εκτέλεση Δημοσίων Εργων.

Ο ενοποιημένος κύκλος εργασιών της ΕΛ-ΤΕΧ (συμπεριλαμβανομένης της θυγατρικής της εταιρεία ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε.) στην εθνική αγορά κατά το έτος 1997 ανήλθε σε 33.618 εκατ. δρχ ήτοι 109 εκατ. ECU ενώ κατά τα έτη 1996 και 1995 ο κύκλος εργασιών της ανήλθε σε 24.364 εκ. δρχ. και 21.383 εκ. δρχ. αντίστοιχα.

(β) Η ΤΕΒ Α.Ε. συστήθηκε το 1949, εδρεύει στο Δήμο Αμαρουσίου, δραστηριοποιείται επίσης στον κατασκευαστικό κλάδο (δημόσια, δημοτικά και ιδιωτικά τεχνικά έργα) και είναι επίσης κάτοχος πτυχίου Η' τάξης.

Η εταιρεία σήμερα καλύπτει όλους τους τομείς δραστηριότητας των μεγάλων δημοσίων έργων υποδομής και των ιδιωτικών οικοδομικών έργων αλλά κυρίως εξειδικεύεται σε μεγάλα έργα του δημοσίου (φράγματα, σήραγγες και γέφυρες ειδικής κατασκευής κ.λ.π.).

Η ΤΕΒ κατέχει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της Ανώνυμης Τεχνικής Εμποροβιομηχανικής Εταιρείας Εργων & Γενικών Επιχειρήσεων Α.Ε. ΕΚΓΕ που έχει σκοπό κυρίως την ανάληψη και εκτέλεση δημοσίων και ιδιωτικών έργων. Η εταιρεία είναι αδρανής κατά την τελευταία τριετία. Επίσης, εκτός από τις προαναφερθείσες εταιρείες, η ΤΕΒ συμμετέχει με ποσοστό κάτω του 50% στην Integration Hellenic Construction Ε.Π.Ε., η οποία ιδρύθηκε το 1997 με αντικείμενο την διερεύνηση ξένων αγορών και την αναζήτηση σε αυτές έργων, καθώς και την ανάληψη και εκτέλεση αυτών.

Ο κύκλος εργασιών της στην εθνική αγορά κατά το έτος 1997 ανήλθε σε 9.224 εκατ.δρχ. ήτοι 29,9 εκατ. ECU εκ των οποίων 98,3% προέρχεται από Δημόσια Έργα και το 1,7% από Ιδιωτικά. Κατά τα έτη 1996 και 1995 ο κύκλος εργασιών της (8.315 εκ. δρχ. και 6.460 εκ. δρχ. αντίστοιχα) κατανεμήθηκε κατά 96,2% (7.999 εκ.) και 89,5% (5.780 εκ.) αντίστοιχα σε Δημόσια Έργα και 3,8% (316 εκ.) και 10,5% (680 εκ.) σε Ιδιωτικά.

3. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους.

Και οι δύο συμμετέχουσες στην συγκέντρωση επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό κλάδο και ειδικότερα κύριο αντικείμενό τους αποτελεί η ανάληψη και εκτέλεση πάσης φύσεως ιδιωτικών και δημοσίων έργων.

Στα Ιδιωτικά περιλαμβάνονται τα έργα η κατασκευή των οποίων ανατίθεται από ιδιώτες, εταιρείες κλπ. και διενεργείται σύμφωνα με τις προβλέψεις των συγκεκριμένων συμφωνιών μεταξύ των μερών και τους κανόνες της τεχνικής. Τα κριτήρια για την επιλογής της μιας ή της άλλης κατασκευαστικής επιχείρησης διαφέρουν από πελάτη σε πελάτη και μπορεί να είναι καθαρά οικονομικά, ποιοτικά, ή να αφορούν σε λόγους φήμης, εμπειρίας, εξειδίκευσης, δημοσίων σχέσεων κλπ.

Στα Δημόσια περιλαμβάνονται τα έργα, των οποίων αναθέτουσα αρχή είναι το Δημόσιο, Δήμοι, Κοινότητες, Οργανισμοί κλπ., και των οποίων έργων η ανάθεση, επίβλεψη, κατασκευή και συντήρηση διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί δημοσίων έργων. Η ζήτηση στον δημόσιο τομέα αφορά κυρίως τεχνικά έργα υποδομής. Η ανάθεση των δημοσίων έργων στις εργοληπτικές επιχειρήσεις διενεργείται κατόπιν δημοπρασίας (ανοικτής ή με προεπιλογή) και σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις γίνεται απευθείας ανάθεση ή διαγωνισμός μεταξύ περιορισμένου αριθμού προσκαλουμένων επιχειρήσεων. Οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις που επιθυμούν να αναλαμβάνουν και δημόσια έργα, πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες αφορούν στη νομική τους μορφή, στο ύψος των ιδίων κεφαλαίων και κυρίως στην τάξη (πτυχίο εργοληπτικής ικανότητας) ανάλογα με το ύψος του προϋπολογισμού των έργων και στην κατασκευαστική εμπειρία που απαιτείται για το κάθε δημοπρατούμενο έργο. Συγκεκριμένα, μία ημεδαπή εργοληπτική επιχείρηση, ανάλογα με τις τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις τις οποίες συγκεντρώνει και τη νομική της μορφή εγγράφεται στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ), το οποίο αποσκοπεί στην παρακολούθηση της τεχνικής και οικονομικής τους ικανότητας, για μία ή περισσότερες κατηγορίες έργων (Οδοποιίας, Οικοδομικά, Υδραυλικά, Λιμενικά, Ηλεκτρομηχανολογικά και Βιομηχανικά – Ενεργειακά) και σε μία τάξη για κάθε κατηγορία. Η κατάταξη αυτή ισχύει για μία τριετία, μετά την οποία γίνεται επανάκριση. Οι τάξεις από τις οποίες καθορίζονται και οι δυνατότητες συμμετοχής των τεχνικών εταιρειών στους διαγωνισμούς για την ανάθεση δημοσίων τεχνικών έργων, είναι επτά (7) και διαβαθμίζονται από το Α' έως και το Ζ' για κάθε κατηγορία έργων και ακολουθεί και 8η τάξη (Η') που είναι γενική. Σημειώνεται ότι στις τάξεις στις Ε' έως Η' εγγράφονται εργοληπτικές επιχειρήσεις νομικής μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. Μέχρι τη Ζ' τάξη μπορεί να συνυπάρχουν διάφορες τάξεις κατά κατηγορία έργων αλλά όχι στην Η' που είναι γενική.

Τα ανώτατα και κατώτατα όρια προϋπολογισμού δημοσίων έργων, κατά τάξεις εργοληπτικών επιχειρήσεων που μπορούν να αναληφθούν από αυτές, καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία. Συγκεκριμένα για την Η' τάξη (ανώτατη), στην οποία ανήκουν και οι συμμετέχουσες στην συγκέντρωση επιχειρήσεις, το ανώτατο όριο ορίζεται σε 12 δις δρχ. (το οποίο μπορεί μέχρι και να διπλασιασθεί ανάλογα με την καθαρή θέση της επιχείρησης) και το κατώτατο όριο σε 2,4 δις δρχ. Για τα έργα προϋπολογισμού ανώτερου από το προβλεπόμενο ανώτατο όριο της Η' τάξης απαιτείται η προσφορά να γίνεται από κοινοπραξία εταιρειών και όχι μεμονωμένα.

Αν και οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν δημόσια έργα, κατατάσσονται κατά τα προεκτεθέντα σε κατηγορίες έργων και τάξης εργοληπτικού πτυχίου, εντούτοις μία αντίστοιχη διάκριση και σε ξεχωριστές σχετικές αγορές των επιχειρήσεων κάθε τάξης δεν θα ήταν απολύτως ασφαλής. Και αυτό διότι τα όρια προϋπολογισμού δημοσίων έργων κατά τάξεις δεν είναι απολύτως διακριτά μεταξύ τους σε κάθε τάξη και εμπλέκονται με αυτά της αμέσως επόμενης, επιτρέπεται δε αναβάθμιση των ορίων ή λόγω καθαρής θέσης των επιχειρήσεων Η', Ζ', ΣΤ' και Ε' τάξης ή λόγω κοινοπραξιών, που πάντως και αυτές καλούνται και καθορίζονται κατά περίπτωση από τις εκάστοτε διακηρύξεις ανάλογα με τις απαιτήσεις του δημοπρατούμενου έργου. Συνεπώς, ανταγωνισμός στον κατασκευαστικό χώρο του δημόσιου τομέα υφίσταται κυρίως μεταξύ εργοληπτικών επιχειρήσεων της ίδιας τάξης και της αμέσως επόμενης ή/και προηγούμενης. Τέλος, την κατασκευή δημοσίων έργων επιτρέπεται να αναλαμβάνουν και εργοληπτικές επιχειρήσεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε ορισμένες περιπτώσεις και εκτός αυτής.

Με βάση τα παραπάνω ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δύο επιμέρους μεγάλων κατηγοριών, στις οποίες διακρίνεται η κατασκευαστική δραστηριότητα στη χώρα μας, γίνεται δεκτό ότι α) η κατασκευή Δημοσίων Έργων και β) η κατασκευή Ιδιωτικών Έργων αποτελούν δύο διακριτές σχετικές αγορές.

Παρόλο που η κατασκευαστική δραστηριότητα διακρίνεται στις παραπάνω σχετικές αγορές, στην πράξη δεν είναι εύκολο να διαχωρισθούν οι κατασκευαστικές εταιρείες σε εταιρείες που κατασκευάζουν έργα που περιλαμβάνονται αποκλειστικά στη μία ή στην άλλη σχετική αγορά δεδομένου ότι οι μεν "μεγάλες" εργοληπτικές επιχειρήσεις του κλάδου (Α.Ε. και Ε.Π.Ε.) δραστηριοποιούνται τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά έργα, οι δε μικρές εργοληπτικές επιχειρήσεις, που αποτελούν και την συντριπτική πλειοψηφία του κλάδου, αυτές ασχολούνται κυρίως με την ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα.

4. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού. Οι δύο συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις έχουν επεκτείνει τις δραστηριότητές τους σε ολόκληρη την Ελλάδα και ως εκ τούτου ως σχετική γεωγραφική αγορά, στην υπό κρίση συγκέντρωση, θεωρείται το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας.

5. Το βασικό χαρακτηριστικό της αγοράς των κατασκευών στην Ελλάδα είναι ο μεγάλος αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σ' αυτή. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία, στο ΜΕΕΠ είναι εγγεγραμμένες σήμερα 455 επιχειρήσεις νομικής μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε., από τις οποίες 40 είναι Η' τάξης, 118 είναι Ζ' τάξης, 89 ΣΤ' τάξης και 208 Ε' τάξης, καθώς και

10.000 περίπου προσωπικές επιχειρήσεις, ενώ δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τον αριθμό των επιχειρήσεων, που ασχολούνται αποκλειστικά με την ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα. Επί πλέον στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται αρκετές πολυεθνικές κατασκευαστικές εταιρείες (HOCHTIEF, GROUPE GTM, HYUNDAI ENGINEERING, κλπ.) που συμμετέχουν σε μεγάλα δημόσια έργα και που η παρουσία τους οξύνει περισσότερο τον ανταγωνισμό στο κατακερματισμένο ελληνικό κατασκευαστικό δυναμικό.

Η ΕΛ-ΤΕΧ αποτελεί, από τον Απρίλιο του 1994, μία εκ των εισηγμένων στο Χ.Α.Α. κατασκευαστικών εταιρειών και παρουσιάζει τον υψηλότερο εξ αυτών συνολικό κύκλο εργασιών (περιλαμβανομένων των Δημοσίων και Ιδιωτικών έργων) κατά το έτος 1997 (32.477 εκ. δρχ.). Επίσης, κατέχει την 5η θέση μεταξύ των εταιρειών του κλάδου με βάση τα κέρδη της (2.367 εκ. δρχ.) κατά το ίδιο έτος. Η ΤΕΒ είναι επίσης εισηγμένη στο Χ.Α.Α. από το 1994 και με βάση το συνολικό κύκλο εργασιών της (9.224 εκ. δρχ.) το 1997 κατέχει την 16η θέση στο πίνακα κατάταξης των 250 μεγαλύτερων τεχνικών εταιρειών και στην 22η θέση με βάση τα κέρδη της (1.077 εκ. δρχ.).

Λόγω του μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στις προαναφερθείσες επιμέρους σχετικές αγορές και της έλλειψης επαρκών στοιχείων, δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός των μεριδίων τους σε κάθε μία διακριτή αγορά.

Με βάση τον συνολικό κύκλο εργασιών (σε δημόσια και ιδιωτικά έργα) των προαναφερθεισών 250 μεγαλύτερων εταιρειών του κλάδου, ο οποίος ανήλθε το 1997 σε 673.124 εκ. δρχ., η ΕΛ-ΤΕΧ με κύκλο εργασιών 32.477 εκ. δρχ. έρχεται στην 1η θέση με μερίδιο 4,82% και η ΤΕΒ με 9.224 εκ. δρχ. λαμβάνει την 16η θέση και μερίδιο 1,37%. Οι εταιρείες που έπονται της ΕΛ-ΤΕΧ στην ανωτέρω κατάταξη, έχουν μερίδιο 3,41% (η δεύτερη) και 3,38% (η τρίτη) ενώ το μερίδιο της τελευταίας στην κατάταξη εταιρείας είναι 0,07%. Εξ άλλου με βάση τον, κατά το έτος 1997, συνολικό κύκλο εργασιών των 40 εταιρειών που κατέχουν σήμερα πτυχίο Η' και που κυρίως ανταγωνίζονται μεταξύ τους στο χώρο των δημοσίων έργων, η ΕΛ-ΤΕΧ κατέχει επίσης την 1η θέση και μερίδιο 9,54% ενώ η ΤΕΒ την 15η θέση και μερίδιο 2,71%. Η δεύτερη στη σειρά κατάταξης των άνω εταιρειών έχει μερίδιο 6,75%, η τρίτη μερίδιο 6,69% ενώ η τελευταία διαθέτει μερίδιο 0,23%. Η ΕΛ-ΤΕΧ δραστηριοποιείται επίσης στον κατασκευαστικό κλάδο εν γένει και μέσω της θυγατρικής της εταιρείας ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε., η οποία με το πτυχίο Ζ' τάξης που κατέχει, αναλαμβάνει και δημόσια έργα μικρότερου μεγέθους. Η ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε. με κύκλο εργασιών 1.142 εκ. δρχ. κατέχει την 146η θέση στον πίνακα κατάταξης των 250 μεγαλύτερων εταιρειών και μερίδιο 0,17%.

Με την υπό κρίση συγκέντρωση δημιουργείται ένας ισχυρός κατασκευαστικός όμιλος ο οποίος διαθέτει μεγάλη κατασκευαστική εμπειρία και στις δύο σχετικές αγορές με μεγάλες δυνατότητες ευχερέστερης συμμετοχής στα μεγάλα δημόσια έργα.

6. Ο κατασκευαστικός κλάδος είναι από τους σημαντικότερους της Ελληνικής Οικονομίας και υπολογίζεται ότι η συμμετοχή του στο Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, σύμφωνα με σχετική μελέτη του ΙΟΒΕ, κυμαίνεται τα τελευταία χρόνια μεταξύ 11% - 15% το οποίο αναμένεται να αυξηθεί μέσω της απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης ΙΙ για την κατασκευή των προβλεπομένων τεχνικών έργων υποδομής στην χώρα μας.

Κύριο χαρακτηριστικό της ελληνικής κατασκευαστικής αγοράς αποτελεί η ύπαρξη δεκάδων χιλιάδων τεχνικών εταιρειών από τις οποίες μόνο γύρω στις 450 είναι Α.Ε. ενώ τελευταία παρατηρείται μια τάση συγκέντρωσης των επιχειρήσεων του κλάδου στα πλαίσια της προσπάθειας διατήρησης και ενίσχυσης της θέσης τους σε μια άκρως ανταγωνιστική αγορά. Μετά από μία περίοδο έντονης κάμψης, από το 1996 και μετά παρατηρείται αύξηση της ιδιωτικής οικονομικής δραστηριότητας, που οφείλεται σε κάποιο βαθμό στην πορεία των κυριοτέρων μεγεθών της οικονομίας. Η πτώση του πληθωρισμού και των επιτοκίων και η παράλληλη μείωση του κόστους των στεγαστικών δανείων δημιουργούν ελκυστικές προϋποθέσεις για την επέκταση της οικοδομικής δραστηριότητας τα προσεχή έτη που ενισχύεται και με την στροφή των επενδύσεων στα ακίνητα μετά τις μειώσεις των επιτοκίων καταθέσεων και κρατικών τίτλων. Αλλά και στο χώρο των δημόσιων έργων παρατηρείται τα τελευταία χρόνια αύξηση στη δημοπράτηση και κατασκευή σημαντικών έργων στα πλαίσια ανάπτυξης και βελτίωσης των τεχνικών έργων υποδομής της προκειμένου η χώρα μας να επιταχύνει τους ρυθμούς σύγκλισής της με την υπόλοιπη Ευρώπη. Επί πλέον, η ανάληψη από την χώρα μας της Ολυμπιάδας του 2004, αναμένεται να οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης εν γένει στον κατασκευαστικό κλάδο και πιστοποιεί τις θετικές προοπτικές του για τα επόμενα τουλάχιστον έτη. Τέλος οι πρόσφατες εξελίξεις στην περιοχή της Βαλκανικής και οι ανάγκες σε έργα υποδομής και σε ιδιωτικές κατασκευές στις περιοχές αυτές, σηματοδοτούν διεύρυνση της δραστηριότητας για τις κατασκευαστικές ευρωπαϊκές εταιρείες, γεγονός το οποίο μπορούν να εκμεταλλευθούν πολύ περισσότερο οι ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν επιπρόσθετα το πλεονέκτημα της γειτνίασης.

Εν όψει όλων των ανωτέρω και προκειμένου οι τεχνικές εταιρείες να καταφέρουν να καταστούν περισσότερο ανταγωνιστικές και να μπορέσουν να καλύψουν τις αυξημένες ανάγκες στον εν λόγω κλάδο, πρέπει να αποκτήσουν την απαιτούμενη κεφαλαιακή ισχύ που θα τους επιτρέψει να πραγματοποιούν μεγάλες επενδύσεις για σύγχρονο μηχανολογικό εξοπλισμό, και την δυνατότητα αυτοχρηματοδότησης μέρους των εκτελουμένων δημοσίων έργων.

7. Σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 2 εδαφ. β' του ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστο μία επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων. Δυνάμει της από 22.7.1998 Σύμβασης Πώλησης Μετοχών με την οποία συμφωνήθηκε ότι οι πωλητές – μέτοχοι της ΤΕΒ θα πωλήσουν και μεταβιβάσουν στην ΕΛ-ΤΕΧ, αριθμό μετοχών που θα αντιστοιχούν σε ποσοστό 50,01% του ολοσχερώς καταβεβλημένου κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης των χρηματιστηριακών συναλλαγών μετοχικού κεφαλαίου της ΤΕΒ πραγματοποιείται συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του ως άνω νόμου.

8. Η εν λόγω συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση στην Υπηρεσία μας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4β παρ. 1, του ν. 703/77, όπως ισχύει, η οποία και έγινε εμπρόθεσμα με το από 3.8.1998 έγγραφο της ΕΛ-ΤΕΧ (Αγοράστρια) δεδομένου ότι, κατά τα προεκτεθέντα, υπερκαλύπτεται η μία τουλάχιστον εκ των δύο προϋποθέσεων που ορίζει ο νόμος, αυτή του συνολικού κύκλου εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ, να ξεπερνά τα 50.000.000 ECU και δύο

τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις να πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, στην εθνική αγορά συνολικό κύκλο εργασιών άνω του σε δραχμές ισόποσου των 5.000.000 ECU.

9. Σύμφωνα με το άρθρο 4γ παρ. 1 του ίδιου νόμου, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή υπηρεσιών τμήμα της και ιδίως με την δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης ή ενίσχυσης προϋπάρχουσας.

Βάσει των προεκτεθέντων για τη δομή των σχετικών αγορών, τις ανταγωνιστικές σε αυτές συνθήκες, τον μεγάλο αριθμό των τεχνικών επιχειρήσεων, το μερίδιο που κατέχουν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις με βάση τον συνολικό κύκλο εργασιών (τα έσοδα και από τις δύο κατηγορίες έργων) μεταξύ των 250 μεγαλύτερων επιχειρήσεων του κλάδου, τον ασκούμενο οξύ ανταγωνισμό εκ μέρους των μεγάλων αλλοδαπών πολυεθνικών κατασκευαστικών εταιρειών μέσω της ανάληψης σημαντικών δημόσιων έργων, η Επιτροπή κρίνει ότι η υπό κρίση συγκέντρωση δεν είναι δυνατό να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό σε καμία από τις εν λόγω σχετικές αγορές, ούτε υφίσταται θέμα δημιουργίας ή ενίσχυσης προϋπάρχουσας δεσπόζουσας θέσης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφαίνεται ότι δεν υφίσταται νόμιμη περίπτωση για να απαγορευθεί η από 3.8.1998 γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση των εταιρειών ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ και ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΟΛΟΥ Α.Ε.

Η απόφαση εκδόθηκε την 25 Σεπτεμβρίου 1998.

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Ο Συντάξας την απόφαση

Σταύρος Αργυρόπουλος

Παναγιώτης Μαντζουράνης

Η Γραμματέας

Αλεξάνδρα –Μαρία Ταραμπίκου